

Prof. dr Veselin Jovović
Filozofski fakultet, Nikšić

**GLASNIK
ANTROPOLOŠKOG DRUŠTVA JUGOSLAVIJE
(OSVRT NA 40-GODINA SVOGA POSTOJANJA)**

Jubilej je prilika da se sagledaju rezultati, osvrne na pređeni put i nagovijeste pravci daljih razvojnih stremljenja. Ovom prilikom kratko će mo se osvrnuti na uspješnih 40 godina publikovanja **Glasnika Antropološkog društva Jugoslavije**, časopisa koji je pored ostalog, u značajnoj mjeri, doprinio razvoju fizičke kulture u našoj zemlji. Obelježavanje ovog jubileja tijesno je vezan za razvoj jugoslovenske antropologije, odnosno osnivanje **Antropološkog društva Jugoslavije**.

Ideja o osnivanju ADJ nastala je neposredno nakon Drugog svjetskog rata. Njen tvorac je prof. Božo Škerlj koji je 1946. god. na Univerzitetu u Ljubljani osnovao Katedru a zatim i Institut za antropologiju. Međutim, tek 24. i 25. novembra 1958. god. prof. Škrelj je uspio da u Ljubljani organizuje dvodnevni «*Program rada Antropološke konferencije*». Ovo savjetovanje završeno je usvajanjem Rezolucije, sa zaključcima konferencije. Usvajanje Rezolucije omogućilo je da se izvrše potrebne stručno-naučne i administrativne pripreme za osnivanje ADJ.

Rezolucija jasno ukazuje na programsku i naučnu orijentaciju, pri čemu posebno insistira na primijenjenoj antropologiji (ekologija, stan kao životni prostor, školski i stambeni namještaj, industrija široke potrošnje, izrada alatki, obuće, odjeće, radna, kancelarijska, školska oprema i drugo). Rezolucija ističe značaj i ulogu antropoloških proučavanja biofizičkih odlika našeg stanovništva i korišćenje ovih rezultata u zdravstvenoj zaštiti, načinu ishrane, fizičkom i duhovnom vaspitanju omladine i drugo. U njoj se posebno naglašava potreba ujednačavanja antropološkog načina mjerenja, načina uzimanja mjera (mini-

mum, maksimum), organizovanje antropološke biblioteke i pokretanje časopisa.

Antropološko društvo Jugoslavije zvanično je osnovano, kao savezna organizacija, 17. maja 1959. godine u Beogradu. Usvojena su pravila, plan rada i izabrani organi Skupštine. Prihvaćen je predlog Petra Vlahovića da se uputi zahtjev Saveznom izvršnom vijeću za dotaciju radi pokretanja časopisa i izrade zajedničkog projekta za antropološka proučavanja u Jugoslaviji, što je djelimično i realizovano.

Predsjednik ADJ birao se svake godine i to iz one republike, odnosno pokrajine u kojoj se održavao kongres antropologa. Od 1973. godine na čelo ADJ dolazi prof. dr Petar Vlahović, jedan od osnivača i njegovih najistaknutijih članova. Imajući u vidu izuzetne rezultate koje je postizao na razvoju, ugledu i afirmaciji društva, članovi Skupštine kontinuirano, iz godine u godinu, sve do danas, na ovo odgovorno mjesto birali su akademika Petra Vlahovića.

Osnovnu djelatnost ADJ predstavljaju naučni skupovi, saradnja sa srodnim institucijama i organizacijama u zemlji i inostranstvu, usavršavanje članova, sveobuhvatnost antropološke problematike, izdavačka djelatnost i iznad svega kolegijalni i prijateljski međusobni odnos članova uz strogo poštovanje naučno-kritičke misli.

Za proteklo vrijeme održana su 43. Kongresa ADJ, uz učešće imponzantnog broja stručnjaka iz zemlje i inostranstva. U Crnoj Gori održano je 6. Kongresa ADJ i to: Titograd (1973), Cetinje (1984), Kotor (1992 i 1998), Bar (1996) i Tivat (2002). ADJ je bio inicijator i organizator osnivanja Evropskog antropološkog društva (1977) i suorganizator XII međunarodnog kongresa za antropološke i etnološke nauke Svijeta (koji se održava svake četvrte godine, ne samo u drugoj zemlji nego i na drugom kontinentu). Ovom skupu koji je održan u Zagrebu (1988) prisustvovalo je oko 6000 učesnika, sa svih kontinenata. To najbolje svjedoči o mjestu i ugledu koje je ADJ u to vrijeme imalo u Evropi i Svijetu.

ADJ je u minule četiri ipo decenije dalo neprocjenljiv doprinos antropologiji kao nauci i njenoj primjeni za dobrobit čovječanstva. Na podsticaj ADJ razvile su se nove antropološke discipline među kojima su biološka, etnička, sportska, medicinska, anatomska antropologija i druge discipline.

Okupljanja na naučnim skupovima i kongresima su podsticajno djelovala da se već 1963. godine pokrene edicija **Posebna izdanja** (do sada je objavlj-

jeno 12 knjiga) a od 1964. godine i **Glasnik Antropološkog društva Jugoslavije** (objavljeno je 39. svezaka i u pripremi je 40). Glasnik i Posebna izdanja ADJ publikovali su stručne i naučne radove, elaborate i studije iz svih segmenata antropološke problematike. Pored radova učesnika kongresa publikovani su i prilozi koji govore o razvoju antropologije u Jugoslaviji, osnivanju, razvoju i radu ADJ, osnovnim obilježjima savremene jugoslovenske antropologije, razvojnim problemima i perspektivama pojedinih antropoloških disciplina (u značajnoj mjeri i sportske) i drugo. Zapravo, u ovim glasilima publikovala se problematika koja je izlagana preko saopštenja, kojih je na Kongresima bilo nekoliko hiljada, kao i posebni projekti i studije, koje su publikovane u odgovarajućim cjelinama.

Učesnici kongresa su se za izradu saopštenja i izlaganja usavršavali prije svega uz neposredan rad, na djelu, otvaranjem novih problema za istraživanje i kroz njihovu realizaciju sticali iskustvo, širili naučna saznanja i sticali odgovarajuća istraživačka i naučna znanja. Jedan od takvih poduhvata bio je projekat: **Antropološke karakteristike djece i omladine Jugoslavije**, koji je ostao nedovršen zbog događaja koji su uslijedili poslije 1989. godine. Jedino je akademik Božina Ivanović, na osnovu parcijalnih podataka koji su do tada bili skupljeni, objavio knjigu u Posebnim izdanjima ADJ (knj. 11) pod naslovom: **Morfološke osobine jugoslovenskih naroda** (Beograd, 1990). Inače, B. Ivanović je sve do svoje smrti (2002) bio jedan od najistaknutijih članova ADJ. Godinama se nalazio u Upravnom odboru, Naučnom savjetu i Redakciji Glasnika ADJ.

GLASNIK ANTROPOLOŠKOG DRUŠTVA JUGOSLAVIJE uređivao je znatan broj istaknutih članova, a sada redakcijski kolegijum sačinjavaju: *Glavni urednik*: prof. Dr Živojin Gavrilović, *Odgovorni urednik*: akademik Petar Vlahović, *Članovi redakcije*: prof. Dr Živojin Gavrilović, prof. Dr Petar Vlahović, prof. Dr Dragan Marinković, prof. Dr Veselin Jovović, prof. Dr Verica Božić-Krstić, prof. Dr Ljiljana Tijanić, prof. Dr Marina Đurakić, prof. Dr Živko Mikić.

Izdavački savjet: prof. Dr Ljiljana Tijanić, prof. Dr Đorđije Radovanović, prof. Dr Ankica Hošek, asist. Mr Anđelka Šćepanović, asist. Mr Rada Rakić.

Publikacije ADJ su, kao rezultat okupljanja na našim kongresima, poslužile za uspostavljanje neposrednih veza sa odgovarajućim naučnim institucijama u zemlji i inostranstvu i podstakle pojavu sličnih publikacija. Tako se uporedo sa publikovanjem Glasnika Antropološkog društva Jugoslavije javljaju i druge publikacije: u Hrvatskoj («Antropološka biblioteka» i časopis «Collegium

Anthropologicum» od 1977.), a na Odjeljenju za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu (1987) edicija «*Etnoantropološki problemi*» (12. svezaka časopisa i monografija 26. knjiga).

Uz naučno okupljanje, raspravljanje i objavljivanje publikacija ADJ naše kongrese krasile su još neke vrline. Razvijala su se poznanstva i prijateljstva među učesnicima iz zemlje i inostranstva. Sve aktivnosti su se sprovodile uz međusobno razumijevanje, kolegijalnu saradnju i poštovanje stručno-naučnih principa, tako da je to bio pravi primjer potpune radne i harmonične cjeline. Sve te djelatnosti predstavljale su pravi primjer brige o čovjeku, sa nadom da se takav odnos i ubuduće njeguje, u ovom našem, po mnogo čemu izazovnom vremenu, a sve u interesu nauke i struke, teorije i prakse, za što spokojniji život čovjeka.

(„Sport Dan”, 17. decembar 2004. god.)

ИЗ ШТАМПЕ ИЗАШЛА КЊИГА „УТИЦАЈ СПОРТСКОГ ТРЕНИНГА НА АНТРОПОМОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ”

Значајно образовно-универзитетско штиво

Из штампе је прије неколико дана, у издању Црногорске спортске академије изашла књига „Утицај спортског тренинга на антропомоторичке способности”, аутора др. Душка Бјелице.

То је својеврсни интер-дисциплинарни научни инструментаријум, који представља значајно образовно-универзитетско штиво од велике помоћи садашњим и будућим спортским стручњацима. Предмет овог истраживања биле су неке моторичке способности фудбалских кадета Црне Горе из медитеранског и континенталног подручја, који се активно баве фудбалом и оних који

се не баве активно фудбалом. Истраживањем је обухваћена црногорска омладина мушког пола узраста 14. и 15. година, која по броју испитаника представља репрезентативни узорак тог узраста Црне Горе.

Аутор је уз помоћ бројних тренера и професора, ранијих успјешних фудбалера направио бројна тестирања, у разним срединама, која су по начину мјерења била потпуно иста и све то објединио на 125 страна књиге, са великим бројем резултата истраживања.

Т.Б.